

створення інфраструктури інноваційної економіки, використання наявних конкурентних переваг та інтелектуальних ресурсів.

Список використаних джерел та літератури:

1. Brynjolfsson E., Kahin B. (editors) Understanding the Digital Economy, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, and London, England, 2000. 408 p.

2. Ломачинська, І., Войцеховська, А., Чуркіна, І. Трансформація бізнес-моделей підприємницької діяльності в умовах цифровізації економіки та фінансового сектору. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*, 20(3(49)). URL: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2021.3\(49\).252791](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2021.3(49).252791).

3. Даниліна С. О. Ринок праці України в умовах цифровізації та воєнного стану

URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/237/6410/13263-1?inline=1>.

4. Reimagining the postpandemic economic future / McKinsey & Company. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/publicand-social-sector/our-insights/reimagining-the-postpandemic-economic-future>.

5. Філатов В. Як зміниться ринок праці в Україні під час війни. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/1/685047/>

ГОРПИНІЧ Ольга,

кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії, соціології та політології Державного торговельно-економічного університету

КОМУНІКАТИВНІ ПРАКТИКИ В ДИДЖИТАЛ СУСПІЛЬСТВІ

Процес комунікації виступає основною сполучною ланкою між економічними, політичними та інформаційними трансформаціями

суспільства, будучи природним способом їхнього функціонування на рівні соціальної інтеракції. Сьогодні в рамках соціогуманітарного наукового дискурсу про комунікацію дедалі частіше говорять у контексті синонімічного ряду «цифровий», «мережа», «інформація», «медіа», «Інтернет», «онлайн», «віртуальність» тощо. Digital (з англ. «цифровий») – це широке поняття, яке належить до технологій, Інтернету і комп'ютерів [1].

Основні тенденції розвитку сучасного суспільства визначаються еволюцією інформаційно-комунікативних технологій, впровадження яких призводить до виникнення нових соціальних феноменів та суттєвої зміни соціальної реальності. Така реальність визначається комунікативним характером та появою нової форми комунікації – електронної. Стає очевидним, що одним з популярних інструментів взаємодії особистостей та розгортання комунікативних практик, є нові інформаційно-технічні засоби, а саме: Інтернет, комп'ютери, планшети, мобільні телефони та різноманітні гаджети. Тому сучасне суспільство називають інформаційним, комп'ютерним, мережним, а комунікацію вивчають у поєднанні з технічними засобами, мережною комунікацією, інтернет-комунікацією [2].

Цифровізацію суспільства неможливо розглядати поза широким історико-соціологічним контекстом. З появою радіо і телебачення, супутньої автоматизацією виробництва, до поширення ПК та Інтернету, технологічні зміни однак оптимізували соціально-економічні патерни поведінки, дозволяли людям швидше отримувати і обробляти великі масиви інформації, виробляти у великих кількостях споживчі товари. Комп'ютер як технічне нововведення у масовій свідомості подолав шлях від містифікації, наділення елітарним статусом у середині 1940-х років до хабітулізації, переходу в розряд повсякденних інновацій до початку 1990-х рр.[3]. Сучасне цифрове середовище – це весь простір комунікацій, що оточує людину. Нові медіа зумовлюють не лише наше спілкування, виробничі та споживчі практики, не просто транслюють інформацію, а й пронизують та конструюють

навколишній світ разом з іншими культурними феноменами. Спроби осмислення перспектив соціальної трансформації повсякденного життя людей, в яку стрімко проникали складна комп'ютерна техніка та нові медіа, робилися протягом другої половини ХХ ст. Дослідження в цій галузі з високою інтенсивністю проходять досі через динамічний розвиток сучасних технологій.

Під комунікацією слід розуміти процес активної взаємодії всіх учасників процесу за допомогою різних способів спілкування, а також практичних дій, спрямованих на об'єднання спільної діяльності для досягнення поставленої мети та завдань перед учасниками суспільства.

Основними цілями комунікацій у цифровому суспільстві є:

- 1) створення єдиного інформаційного простору;
- 2) організація ефективної взаємодії між учасниками процесу;
- 3) підвищення ефективності роботи виробничо-господарської діяльності;
- 4) формування нового рівня культури та менталітету людей;
- 5) створення нового вигляду та моделі майбутнього розвитку економіки, а також поведінки учасників цифрового суспільства.

Основними факторами, що впливають на характер комунікацій між людьми в епоху цифровізації є: довіра один до одного, сумісність міжособистісних комунікацій, компетентність, характер зворотного зв'язку, очікування та отриманий результат.

Розвиток суспільства обумовлено комунікативними процесами, що відіграють роль сполучної ланки, без якої не відбуваються жодна зміна, подія, взаємодія. Можна констатувати загальну комунікованість соціального, політичного, інформаційного просторів. Відмінною особливістю сучасного суспільного розвитку є процеси стрімкого розгортання комунікаційних технологій нового типу, що трансформують соціальні інститути суспільства, сфери діяльності суб'єктів, що впливає на саму людину. Відбуваються якісні та кількісні зміни параметрів комунікативних процесів під впливом цифрових технологій, нейромереж, алгоритмів штучного інтелекту, що експоненційно розвиваються та дозволяють

вирішувати складні, у тому числі соціальні проблеми, в різних сферах суспільного буття. Формування комунікативного інформаційно-цифрового простору вносить зміни до структури суспільства, що склалися до появи таких технологій. Цифрові технології повсюдно впроваджуються в науку, промисловість, економіку, освіту, медицину, культуру, сферу обслуговування тощо. В рамках потенційних альтернатив сучасного суспільного перебудови можна розглядати значимість таких технологій з цивілізаційно-історичної точки зору, оскільки специфічність теперішнього часу полягає у серйозних суспільних та індивідуальних перетвореннях, поряд з формуванням безпрецедентних можливостей для соціуму та людини, з одного боку, та потенційних ризиках - з інший.

Комунікація може розглядатися як феномен, що репрезентує соціальну реальність, а також одночасно впливає на якісні характеристики соціуму та його соціокультурні особливості. На основі цифрових технологій та інтернет-простору формується віртуальне середовище, в якому відбувається розмивання кордонів між віртуальним та реальним, що змінює сприйняття світу та уявлення про дійсність. Віртуальне, стаючи невід'ємною частиною реального, є в ньому самому. Це істотно змінює систему соціальних відносин, і навіть призводить до трансформації особистості в новому комунікативному просторі. Інформаційно-комунікативні технології дозволили людству подолати просторові обмеження, а також нівелювати соціальну стратифікацію, замінивши її на функціональну диференціацію. Людина як елемент комунікативних процесів та суб'єкт комунікації в умовах розвитку цифрового суспільства набуває нових можливостей та здібностей взаємодії зі світом та іншими людьми. Цифрові комунікації стають звичайними, а відмову від них передбачає соціальну дезінтеграцію. Людина фрагментарно представлена у різноманітних комунікативних ситуаціях, у різних цифрових файлах, перебуваючи між «онлайн» та «офлайн» світом.

Існування відмінностей звичайної комунікації від комунікації в мережі Інтернет пов'язана, насамперед, з самою специфікою віртуальної реальності. В літературі виокремлюють три характеристики віртуальної реальності: нематеріальність впливу (зображуване створює ефекти, характерні для речового), умовність параметрів (об'єкти штучні й змінювані), а також ефемерність (свобода входу/виходу забезпечує можливість переривання й відновлення існування). В цілому ж таким комунікативним практикам притаманні фрагментарність, знакозаміщення (смайлики), полістилістичність, симулятивність, декларативність, іміджевий чи технічний характер, орієнтація на трансідентичність (глобоіндивідуалізація)[4].

Комунікація є невід'ємною складовою частиною сучасного інформаційного суспільства, яке розуміє і сприймає світ через спілкування та постійну взаємодію. Реалізуючись за допомогою комунікативних практик, вона є важливим процесом передачі інформації між різними суб'єктами суспільних відносин і розкривається у різних її типах. Типи комунікації, які визначають її змістовий аспект, можна ґрадувати за різними критеріями – залежно від мети, репрезентацій різних аспектів комунікативного процесу, кількісного і суб'єктного складу, рівня залученості особи, способу взаємодії, кожен з яких може бути застосований за певних умов. Сучасні комунікативні платформи суттєво полегшили процеси комунікації, дозволивши перебування в постійному зв'язку без фізичної присутності. Використання різних платформ дозволяє виокремити різні форми сучасної комунікації – від традиційних текстових обмінів до більш динамічних і персоналізованих чатів, в тому числі соціальних мереж, які докорінно змінили зміст комунікативних процесів. Сучасні типи комунікативних практик зручні та ефективні, їх подальша еволюція неминуча, а отже, наступним важливим кроком є розробка ефективних правових механізмів їх застосування [5].

У контексті досліджень комунікативних процесів у віртуальній реальності цифрового суспільства, їх прояв у соціальних практиках,

життєдіяльності людини заслуговує на особливу увагу, вимагає філософського осмислення, систематизації накопичених уявлень про них.

Список використаних джерел та літератури:

1. Глоссарий інтернет-маркетинга. URL: <https://www.glossary-internet.ru/terms/D/digital/>
2. Малєєва Н. Комунікативні інтернет-практики в сучасному суспільстві. *Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика*. 2015. Вип. 1. С. 128-135.
3. Alexander J., ed., *The Meanings of Social Life: A Cultural Sociology*. Oxford and New York: Oxford University Press, 2003., 296 pp.,
URL:<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0268580906067795>
4. Настояща К.В. Комунікативні практики соціальних мереж: фактори та вектори трансформації. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. Вип. 77. 2018. С. 118–126.
5. Кметик-Подубінська, Х. І. Типи комунікативних практик інформаційного суспільства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Юридичні науки: Херсон, 2023. Вип. 2. С. 5-9.

ГРЕЧКОСІЙ Руслан,

докторант кафедри філософії Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ВЛАДИ В КОМУНІКАТИВНИХ ТЕОРІЯХ

Ремінісценції комунікативної філософії в сучасному соціокультурному дискурсі представлені різновекторним спектром актуальної проблематики. Сьогодні набуває нових форм методологічних підходів до вивчення взаємовідносин між людьми і з'ясовує підстави процесів до яких вони залучені. В залежності від поточних явищ «в межах комунікативного дискурсу формуються